

Een zilveren sceatta in Nieuwerkerken

In de periode van omstreeks 650 tot 750 waren zilveren munten van een type dat de sceatta genoemd wordt, de meest gebruikte geldstukken in de handel in het Noordzeegebied. Sceatta's hebben een over het algemeen een doorsnede van 12 mm en wegen iets meer dan een gram. Naargelang de voorstelling op de munten, maken numismaten onderscheid tussen verschillende types. Het meest voorkomende type is de zogenaamde stekelvarkensceatta, die zo genoemd wordt omdat de afbeelding op één zijde sterk aan dat dier doet denken. Aangenomen wordt dat de lijnen die samen een tekening vormen die aan een stekelvarken doet denken, op de oudste sceatta's de veren van een vogel of de haren van een menselijke figuur waren.

De jaargangen 2009 en 2010 van het Jaarboek voor Munt- en Penningkunde van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Munt- en Penningkunde in Amsterdam vormen samen de meest recente wetenschappelijke studie over stekelvarkensceatta's van de hand van de Britse onderzoeker Michael Metcalf en zijn Nederlandse collega Wybrand Op den Velde¹. Zij determineren circa 3.500 verschillende stekelvarkensceatta's, en schatten dat er ooit ruim 50 miljoen van deze muntjes gemaakt zijn. Sceatta's van het stekelvarkentype werden aangemunt vanaf omstreeks 695 tot omstreeks 750, om vervolgens tot omstreeks het jaar 800 in gebruik te blijven. Zij werden hoofdzakelijk aangemunt in het gebied dat nu Nederland vormt. Metcalf en Op den Velde komen tot de conclusie dat er in het huidige Nederland twee belangrijke productiecentra van deze munten geweest zijn: enerzijds werden er veel geproduceerd in Friesland, maar veruit het grootste aantal werd in het zuiden

¹ M. Metcalf en W. Op den Velde, *The Monetary Economy of the Netherlands, c. 690 – c. 760 and the Trade with England: A Study of the 'Porcupine' Sceattas of Series E*, 2 delen, Amsterdam, 2009-2010.

geproduceerd, in de omgeving van Dorestad² of Domburg³.

In 2017 werd een typische stekelvarkensceatta gevonden in Nieuwerkerken. De munt heeft een doormeter van 12 mm en weegt 1,15 gram, en vertoont gelijkenissen met de munt van *variëteit G* die in het werk van Metcalf en Op den Velde afgebeeld staat op bladzijde 426 als *Colchester 510*. De munten van variëteit G worden in de eerste fase van het aanmunten van deze sceatta's, in de periode 695-720, gedateerd.

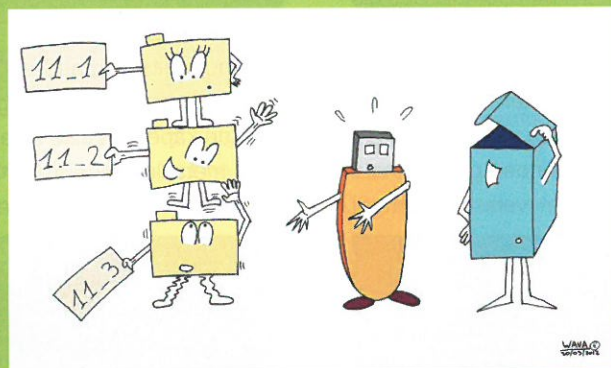
Stekelvarkensceatta's worden vooral in Engeland en in Nederland gevonden. Er zijn zowel schatvondsten als talrijke vondsten van losse exemplaren bekend. In België en Frankrijk

wordt de munt veel minder gevonden, hoewel daar de laatste jaren dankzij het feit dat meer en meer vondsten aangegeven worden in de Centrale Archeologische Inventaris, verandering in komt. In 2010 waren er echter in de wetenschappelijke literatuur niet meer dan zeven vondsten in België bekend, waarvan vier in de omgeving van De Panne en drie in de omgeving van Namen. De vondst van deze sceatta in Nieuwerkerken zet alvast vraagtekens bij de veronderstelling dat deze munten enkel een rol speelden bij de handel op lange afstand, die zich op zee en op de grote rivieren afspeelde.

**Rombout Nijssen
en Mario Raeymaekers**

Heemkunde Vlaanderen zet Peer op de kaart

ORDE IN JE DOCUMENTEN Mappenstructuur als middel tegen chaos

De koepelorganisatie Heemkunde Vlaanderen selecteerde de Heemkundige Kring Peer vzw om een studieavond te organiseren rond Mappenstructuur als middel tegen chaos.

Dit is een cursus voor iedere organisatie die documenten digitaal bewaart. Je verwerft een basiskennis voor een betere werking. Dezelfde cursus vindt plaats op diverse data in Lier, Leuven, Blankenberge, Brussel, Oudenaarde en Peer.

Op vrijdag 8 juni 2018 zal consultant Hendrik Vandeginste om 19 uur in het Bruegelhuis, Markt 15, 3900 Peer ons informeren over dit thema.

Deelname is gratis, maar inschrijven is verplicht via www.heemkunde-vlaanderen.be/vorming. Voor meer informatie kan je terecht bij Hendrik Vandeginste via hendrik.vandeginste@heemkunde-vlaanderen.be of 015 20 51 74.

² Dorestad was van de zevende tot de negende eeuw een belangrijk economisch centrum aan de Rijn. De stad lag in de buurt van het huidige Wijk bij Duurstede in de provincie Utrecht.

³ Domburg is een stad in Zeeland.

